

Adam Wyszomirski

Streszczenie

W 2007 roku Polska weszła w trzeci okres korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej. Okres pierwszy trwał od końca lat osiemdziesiątych XX wieku do roku 2004, kiedy to Rzeczpospolita Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. W tym czasie nasz kraj aspirujący do grona państw-członków Unii Europejskiej korzystał z finansowych instrumentów przedakcesyjnych – PHARE, ISPA i SAPARD. Drugi okres wykorzystywania środków unijnych obejmował lata 2004-2006; trzeci dotyczył lat 2007-2013. Finansowa pomoc z Unii – zarówno przed, jak i poakcesyjna – przyczyniła się do modernizacji sektorów gospodarki, niwelowania różnic rozwojowych i cywilizacyjnych, zwiększenia troski o środowisko naturalne, inwestycji w kapitał ludzki etc.

Celem niniejszej rozprawy jest ukazanie implikacji wynikających z uczestnictwa w projekcie o charakterze międzynarodowym prowadzącym do zmian w zakresie funkcjonowania w polskich podmiotach partycypujących w przedsięwzięciu. Przedmiotem refleksji jest analiza funkcjonowania czterech polskich podmiotów w ramach międzynarodowego konsorcjum realizującego wysokobudżetowy projekt CIVITAS RENAISSANCE dofinansowany przez Komisję Europejską.

Nurtująca kwestia zawiera się w pytaniu, co uległo zmianie w organizacji od momentu przystąpienia do konsorcjum. Interesującą kwestią jest także kierunek, w jakim zmiana postępuje oraz percepcja zmiany przez pracowników organizacji.

Analizą objęto beneficjentów inicjatywy CIVITAS w mieście Szczecinku w województwie zachodniopomorskim: Urząd Miasta Szczecinek, Komunikację Miejską Sp. z o.o., Samorządową Agencję Promocji i Kultury w Szczecinku oraz Szczecinecką Lokalną Organizację Turystyczną. Realizacja zadań obliguje miasta do tworzenia partnerstwa z lokalnymi udziałowcami, zarówno publicznymi (operatorzy transportu publicznego, uczelnie wyższe), jak i prywatnymi (firmy transportowe, sprzedawcy technologii). Miasta uczestniczące w projekcie stanowią swojego rodzaju laboratoria, w każdym funkcjonuje inna sieć partnerska, miasta różnią się także zasobami w postaci budżetów, liczby mieszkańców, potrzeb w zakresie transportu etc. Zamysłem niniejszej rozprawy jest zatem ukazanie specyfiki funkcjonowania polskich podmiotów w ramach konsorcjum CIVITAS – RENAISSANCE i koncentracja na organizacjach, które realizują zadania inicjatywy w Szczecinku. Drugim argumentem jest ograniczona możliwość porównawcza – w trzech

dotychczasowych edycjach inicjatywy CIVITAS uczestniczyły lub uczestniczą jedynie cztery polskie miasta. W edycji pierwszej – CIVITAS I, w latach 2002 – 2006, w ramach konsorcjum CIVITAS TELLUS (wraz z Rotterdamem, Berlinem, Göteborgiem i Bukaresztem) brała udział Gdynia. W drugiej – CIVITAS II, w latach 2005 – 2009, w ramach w ramach konsorcjum CIVITAS CARAVEL (wraz z Genuą, Burgos i Stuttgartem) brał udział Kraków, w CIVITAS+ (lata 2008 – 2012) brały udział dwa polskie miasta: Szczecinek w ramach konsorcjum CIVITAS RENAISSANCE (wraz z Perugią, Bath, Skopje i Gorną Orahovitsą) oraz Gdańsk w ramach konsorcjum CIVITAS MIMOSA (wraz z Bolonią, Funchal, Utrechtem i Tallinem).

Przeświadczenie o zasadności podjęcia wspomnianej wyżej problematyki powstało w oparciu o następujące kryteria:

– analiza funkcjonowania polskich podmiotów w międzynarodowych projektach wysokobudżetowych zalicza się do relatywnie nowych nurtów w polskiej nauce o zarządzaniu,

– literatura przedmiotu badań koncentruje się głównie na korzyściach płynących z wykorzystania funduszy europejskich w skali kraju lub regionu, brak natomiast opracowań poświęconych zagadnieniom, co dzieje się w organizacjach w następstwie partycypacji w projektach, zwłaszcza międzynarodowych (skala mikro),

– dociekanie w oparciu o materiał empiryczny, w jaki sposób funkcjonowanie w międzynarodowym projekcie zmienia oblicze polskich organizacji.

W wyniku przeprowadzonych badań nad uczestnictwem wybranych beneficjentów inicjatywy CIVITAS w mieście Szczecinek, wyartykułowanych zostało wiele przesłanek rzutujących na weryfikację przyjętych hipotez. Do najważniejszych należy zaliczyć:

1. pozytywna korelacja pomiędzy przystąpieniem Polski do struktur europejskich, a sposobem funkcjonowania instytucji w każdym z badanych podmiotów,
2. nowoczesna i rozwojowa polityka finansowa,
3. prestiż w lokalnym i ponadlokalnym środowisku,
4. sprawny i efektywny system zarządzania,
5. rozbudowany system zarządzania wiedzą,
6. ukierunkowanie na wdrażanie innowacji służących lokalnym społecznościom.

Podsumowując należy stwierdzić, że uczestnictwo w projekcie międzynarodowym jakim jest inicjatywa CIVITAS może stanowić przyczynek do pozytywnych zmian w organizacji, nie mających jednak charakteru strukturalnego, lecz rozumiane w szerokim kontekście korzyści i rozwoju zarówno dla uczestników projektu, ich partnerów jak i dla

beneficjentów programu i otoczenia w jakim funkcjonują. Efekty definiuje się w kontekście przeprowadzonych inwestycji oraz prestiżu i marki, przyczyniając się do promocji miasta i budowania jego potencjału. Wysokobudżetowy projekt o renomie europejskiej postrzegany był jako wyzwanie, któremu sprostać mogą jedynie organizacje nowoczesne, potrafiące zarysować perspektywę i strategię swego długoterminowego rozwoju, sytuującym je wśród nowoczesnych i zorientowanych na wiedzę instytucji. Zdobyta wiedza i doświadczenie, a nie pragmatyzm i wymierne efekty finansowe, przedstawiane są jako wartości nadrzędne uczestnictwa w projekcie.